

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΔΡΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

ΚΕΝΤΡΟΝ ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΑΣ ΑΤΛΑΣ
Αριθ. Έρωτ. Επταλ. III, 7 / 1970

Α.
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ
Jan. 1969 / Μάρτιος 1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις) Κουρουχᾶτα
(παλαιότερον ὄνομα :), Ἐπαρχίας Κραναίας,
Νομοῦ Κεφαλληνίας.....
2. Ὀνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος Γεώργιος
Τζώρας..... ἐπάγγελμα διδάσκαλος.....
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις Κουρουχᾶτα Κεφαλληνίας
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον. τρία ἔτη....
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες :
- α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον Κωνσταντῖνος Μαντᾶς

.....
ἡλικία 42..... γραμματικαὶ γνώσεις ἀπόφοιτος Γυμνασίου

..... τόπος καταγωγῆς Κουρουχᾶτα

..... Κεφαλληνία

β) Γεώργιος Σ. Παπαδάκης Κουρουχᾶτα Κεφαλληνίας

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντο διὰ σπορὰν καὶ ποῖαι διὰ
βοσκήν ποιμνίων ; Οὐλκωρος ἡ μαλλιερχομένη
περιοχὴ αὐτῆς... Κοινότητες.....

Ἐπῆρχον αὗται χωρισταὶ ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστή-
ματα ; Μ.μ. ὑπάρχοντες διαχωρισμοῦ ἀλλὰ ἐναλλαχὴ κατ' ἔτος.

- 2) Εἰς ποίους ἀνῆκον ὡς ἰδιοκτησίαι ; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα,
δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς· β) εἰς γαιοκτήμονας (Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς
π.χ. Τούρκους)· γ) εἰς Κοινότητας· δ) εἰς μονὰς κλπ.
... εἰς φυσικά πρόσωπα.....

- 3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν
γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν
του ; Ναι, τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ ἐπιχραιοῦσιν καὶ
σήμερον μέ. ἐλαχίστα... ἐξαιρέσεις.....

β'. 1) Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ;

... *εἰς... ἀμφοτέρας*

2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ; *Δὲν ὑπάρχον οὔτε ὑπάρχον βιοτέχναι*

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποιοὶ ἐργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ μὲ δόλοκληρον τὴν οἰκογένειάν των ; *εἰς τὰ κτήματα τῶν εὐ. τῶν. Κιανότυτα, ματὰ τὸ παρεχθόν, ὑπαρχόντων μικροχαιοκτημόνων ἤρχαζοντο οἰκογενειακῶς.*

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημα-κατόροι κλπ.) *σέμπροι ἢ καὶ μισακάτορες* Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ των θέσις ; ...

Ἦσαν ματὰ τρόπον τινὰ ἡ κατωτάτη ἀπὸ οἰκονομικῆς πλεονείας.

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρῆμα) ; *εἰς... εἶδος* ..

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θέρισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τραχητόν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ; ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ἡμερομισθίον εἰς χρῆμα ἢ εἰς εἶδος ;

Δὲν ἐχρησιμοποιοῦντο. ξένοι ἐργάται.

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρέται) ἢ δοῦλαι ; Ἐάν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ;

Δὲν ἐχρησιμοποιοῦντο. δοῦλοι ἢ δοῦλαι.

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπήγαιναν δι' ἀνέυρεσιν ἐργασίας ;

εἰς Ἀθήνας, Πάτρας καὶ ἐξωτερικῶν

β) Ἐπήγαιναν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται... *οὐχι*.. ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), παραματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ; *ἀλλὰ ἐξασκούντες ἐβ.*

κόν. νέον. τόπον. διαμονῆς των. μένουν ἐργασίαν

δ'. 1) Πώς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: μὲ ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (μὲ καῦσιν: α) τῆς καλαμῖδος μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ μὲ κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος;....

..Οὐ βύνυδι..ζρόπει..χιπάνσεως..ἤτο..διὰ
..ζωϊκῆς..κόπρου.....

2) Πότε ἔγινε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; *Μεταπολεμικῶς και εἰς περιορισμένην χρῆσιν*

✓ ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; *Ἀπὸ τοῦ 1940 και ἐφεξῆς εἰς περιωρισμένην ὑψίμακα μόνον τὸ σιδηροῦν ἄροτρον, αὐτὸ πᾶσι εἰς μέχρι τοῦδε γεωργικαὶ μηχαναί.*

1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.). Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος; Ποῖος κατεσκεύαζε τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγίνετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ; *Ἐχρησιμοποιεῖται τὸ μονόφτερον σιδηροῦν ἄροτρον τὸ δωρεὸν ἐπιδωκόμενον τοῖς κατὰ τοὺς ἀπὸ τὸ ἐμπόριον.....*

οἱ κατὰ τοὺς ἀπὸ τὸ ἐμπόριον.....

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄροτρου μὲ τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου.

1..... 4..... 7..... 10.....

2..... 5..... 8.....

3..... 6..... 9.....

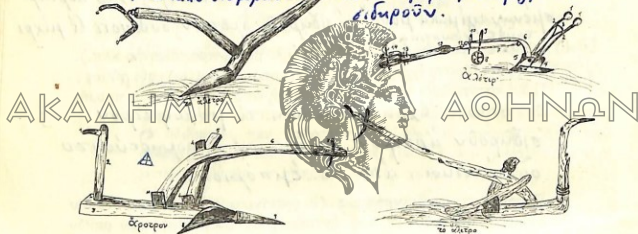
2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρῆσει;) *Δὲν ἐγένετο χρῆσις, λὲγω ἴδιον μηχανὴν τοῦδε...*

3) Μηχανὴ θερισμοῦ *Δὲν ἐχρησιμοποιεῖται μέχρι τοῦδε.....*

- 4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν) *δὲν ἐχρησιμοποιοῦν*
 5) Μηχανή ἀλωνισμοῦ *δὲν ἐχρησιμοποιοῦν μὴ καὶ πρὸς...*

στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατασκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον
τὸ ξύλινον ἄροτρον ματεσιμαίετο...
ἐκὼς αὐτῶν ἰδιῶν τῶν χειρῶν...

- 2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἀρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα; *ἡ μορφή τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο ἡ τοῦ κατωτέρω ἐν τῇ ἐρωτηματολογίᾳ εἰκονιζομένου μετὰ μιναιτικῶν διαφορᾶν ὅτι τὸ ὑπ' ἀριθμ. 4 στήριγμα ἦτο εἰδυροῦν.*

- 3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφορῶν μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1.6.11.
 2.7.12.
 3.8.13.
 4.9.14.
 5.10.15.

(1) Ἐάν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Εάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νά μεταβάλετε τὴν ἀνωτέρω ἀρίθμῃσιν).

- 4) Τὸ ὕνι. Τὸ ὕνι τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφίων ; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. - Ἰχνογραφήσατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὕνι (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐὰν εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρήσιν ἐκάστου.

Ἐχρησιμοποιοῦντο τὸ αὐτὸ ὕνι δι' ἄλλα τὰ ἔδαφη, ἢ το δεῖτε τὰ ἐν τῷ σχεδίῳ ματῶν ἀριστέρᾳ ἐκτιμώμενον.....

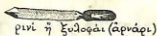
- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου;... *καμνύχη...*

6) Ἦτο (ἢ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου, ἢ ἄλλου

- 7) Ἔργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου (π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφάϊ κλπ.).....

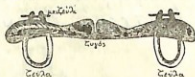
Ἐχρησιμοποιοῦντο τὰ σκεπάρνι, τὸ πριόνι, τὰ ἀρίδι καὶ ὁ ξυλοφάχος.....

8) α) Διά τὸν ἄροτον (ζευγάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται): βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος. *ἵπποι, ἡμίονοι. ἀλλά καὶ ἄνοι...*

β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν; *Καὶ ἓν καὶ δύο...*

9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῶα ἦτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός; *Δὲν ἐχρησιμοποιεῖτο ζυγός...*

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ. (π.χ. λουριά, λοῦρα, ζευλές, πιζεῦλια κλπ.).

Δὲν ἐχρησιμοποιεῖτο ζυγός.

10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερως τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας.

11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου, ὁ ὅποιος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ: λοῦρα, κουλλοῦρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα; (Σχεδιάσατε αὐτόν). *Κ.Ο.Υ. Χ.Χ.Ο.Υ.Ρ.Ι.*

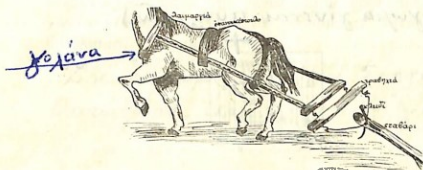
12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἐνὸς ζώου; *Ἀπὸ τοῦ 1930. παρῶν.*

Πῶς γίνεται ἡ ζευξίς του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον; *Γίνεται ἡ ζευξίς μὲ «ζευλόν» ἢ μὲ «μπροστερίνα» καὶ μὲ τὸ ἐπανωμάπουλο.*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν,
 τήν ὁποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῶον διὰ νὰ προσδεθῇ
 εἰς αὐτήν τὸ ἄροτρον.....

ζ'. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποῖος ὥργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον); 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος); 2) γυναῖκα; 3) ὑπηρετὴς. Σημειώσατε ποῖα ἢ συνήθεια εἰς τὸν τόπον σας

Ἀνέκαθεν ὥργωνεν ὁ ἄνδρας.....

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν) *Διὰ χρησιμοποίησιν τῶν τιραντῶν (έχοινίων) τὰ ὁποῖα συνδέον. τὸ ἄροτρον. μετὰ τὴν «χολάναν» (λαμαργία). καὶ τὸ ἐπάνω μᾶτιον.*

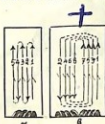
2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον.....
Ὁπως καὶ εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον.

3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῶον) κατὰ τὸ ὄργωμα; μετὰ τοῦ ὁποῖου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζῶων ἢ ἄλλως; (Περιγραφή καὶ σχεδιάσμα ἢ φωτογραφία).
Μετὰ τὸ «καπίστρι» ἢ τοῖς μετὰ τοῦ κεφαλήν τοῦ ζώου.

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγίνετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένας αὐλάκας (αὐλακιές) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β) ;

Τὸ ὄργωμα γίνεται... *υυχιυν*...

Σημειώσατε μετὰ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐάν ὑπάρχῃ ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορὰ καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγίνετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λαοὺς (δηλ. σπορὴς ἢ σποριῆς, νταμις, σιασιές, μεσδράδες κ.λ.π.) ; *Ἡ σπορὰ ἐγένετο κατὰ τὸ ὄργωμα*.....
ἐγένετο καὶ γίνεται κατὰ σποριῆς.....

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρὶς (ἡ σποριά) ; μετὰ αὐλακιάν ;

ἐχωρίζοντο καὶ χωρίζονται μετὰ αὐλακῶν.....

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορὰ τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον μετὰ σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιεῖται ἄροτρον ; *Ἡ σπορὰ διὰ τῆς ἀναπάνης (βυνάρι) γίνεται*...
εἰς μεγάλῃν κίμακα μετὰ αὐτῆς ἡ ἐξομορφίᾳ ἐδάφους...
ἐν ἐπείρῃ χρυσιμοποιεῖν ἀρότρον...

- 7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διανοίξις τῶν αὐλάκων μετὰ τὸ ὑνί : καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ.

Ἡ διανοίξις αὐλάκων ἐγένετο.....
βαθιά.....

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σπορὰς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων. ...*βί. ταν. , υριδύς... ἔ. και «ἐμιχοῦς»*
..(υριδύρι-σιτάρι).....

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σπορὰς :

- 1) Διὰ τὴν σπορὰν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ.

..Ἐν ὀργωμα κατὰ τὸν Σεπτέμβριον... μὲ
Ουκτώθριον... καὶ ἐλέγχτο... γύρισμα....

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀπαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

..(Ο.ρμαί) ἔς και διὰ τὰ δημητριακῶν.....

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφεθῇ ἀσπάρτον τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρὰ νάπανσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτάρι ἢ ἄλλο δημητριακόν...

Ἐν ἀγρὰ νάπανσις... ἔ. τὸ ἔ. τ. σία.....

- 4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιέργειας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποίαν ἐποχὴν; *Ἐν ὀργωμα κατὰ τὸν Σεπτέμβριον... μὲ Ουκτώθριον*
και ἐν συνεχείᾳ ἡ σπορὰ κατὰ μῆνα Νοέμβριον.

- 5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκεύη χρησιμοποιοῦνται: α) κατὰ τὴν σπορὰν. π.χ. τὸ *δισάκι* εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους;

Χρησιμοποιεῖται τὸ δακκούδι... (ταχάρι)

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχόν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὕνι κατὰ τὴν ἀροτρίαν (ὀργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὁποῖα κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἑλλειψοειδῆ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὁποῖα ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ; Ὁ υποαριθμὸς τοῦ

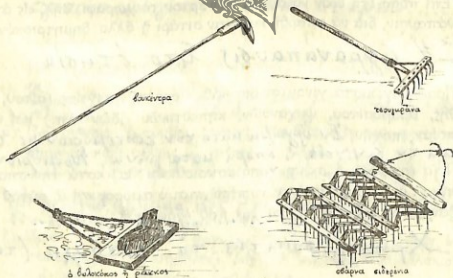
ὀνίου γίνεται διὰ τῆς φαχτείτας (μαμάθιον.. σιδιραῦν ἔργαλειον.. υποπῆς, μεγέδους..... εἴκοσι (20).. εὑατοσάτων.....

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα); ..Γίνεται ἰσοπέδωσις.. πού.....

Χωραφιοῦ.. μέ.. τό.. σβάρνισμα.....

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποὺ δὲν ἔχουν ὀργωθῇ (μὲ σκαλίδα, τσαπὶ κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφὴ ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων).

Ἡ σκαφή τῶν μερῶν ποὺ δὲν ἔχουν ὀργωθῇ γίνεται μέ.. τό.. βουάρι ἢ μέ.. τό.. τσαπὶ.....

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμάς, ἡ τσάπα κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν)

Ἔργατεία. διὰ. σκαμνισμὸν... ἅτινα. χρησιμεύουσιν
... εἶναι... ἢ... τσάπα... καὶ... τὸ... ζυγὰρι... ..

- 6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγὰν) εἰς τὸ ὄργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὡς καὶ αἱ ἐργασίαι ποῦ ἐκτελοῦν

Ἐν ἄγειρμιν. βοσκητιμὸν. τὸ. ὅποιον. προφανῶς. λόγῳ. τῆς μὴ
χρησιμεποιήσεως. ζυγῶν. χρησιμεύει. ὡς. ὁ. ὀνηγὸς. τῶν. ζώων.

- 7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σπορὰν ὀσπρίων. Πῶς ἐγένετο ἡ σπορὰ καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου εἶδους.

Διὰ. ὀσπρία... χρησιμεποιοῦνται. ἀννηθῶς... ..
Πτωχὰ... ἐδάφη, ὡς. καὶ. ἀμνῶδη. τοιαῦτα..

- 8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφὰς τῶν ζώων π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ἄ.

Ἐν. ἀννηθίζεται... ἢ. σπορὰ. μτηνατροφικῶν
φυτῶν.. ..

- 9) Πῶς ἐγένετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμήλων· ἐσπέρνοντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιές (βραγιές) καὶ ἄλλως.

Ἡ. καλλιέργεια. τῶν. γεωμήλων. καὶ. κατὰ. τὸ
παρεχθὲν. καὶ. ἡμέτερον. γίνεται... διὰ. φυτεῦσιν. εἰς. αὐλάκια.

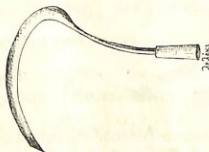
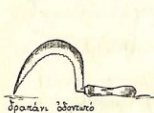
Β'. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἔργατεία θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά.
(Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ·

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.)

Με δρεπάνι με κόψη ἢ με
δρεπάνι ὀδοντωτό

Ἐάν ἦσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερίσμου, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΔΟΗΝΩΝ

- 2) Μὲ δρέπανα ἢ με ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφήν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα)

Με δρεπάνι με κόψη ἢ με τὸ χυδευτήρι.

- 3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὁμαλὴ ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν)

ἢ με κόψη τοῦ δρεπανιοῦ ὀδοντωτὴ καὶ τὰ
χυδευτηρίου ἢ τοῦ ὁμαλῆ

- 4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβή του· (σχεδιάσατε ἢ φωτογραφήσατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;

Εἶχε χειρολαβὴν ξυλιννή

- 5) Ποῖος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεῖα (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ά.)

ἤχοράδου τοῦ ἀδελφοῦ ἐιδυραρχοῦ

- 6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μὲ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκρίζωσης καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) *Ἐχρησιμοποίητο παλαιότερον ὁ θερισμὸς τῆς εὐριζώσεως διὰ χειρῶν καὶ ἔτι τοῦ πτωχόν τοῦ ἐδάφους δὲν ἐπέτρεπεν τὴν ἀνάπτυξιν μεγάλῃ βλαστήσεως εὐχρῶν τοῦ πύ.*

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

- 1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερὸν μέσον ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σικάλις κλπ. *... τὰ δημητριακὰ ἐν χεῖρι ἐθερίζοντο 20-30. Σμκ. ἀπὸ τοῦ ἐδάφους*

- 2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουσι) εἰς τὸ χωράφι μαζί μὲ τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται)

ἀπὸ θερίδι α. αὐθιῶν

- 3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ), τὰ ὁποῖα παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοῦς τὰ δράγματα (δραχίς, πιάσματα, χεριές, χερόβολα) τῶν σταχυῶν καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θεριστὰς ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα; *... τὰ δράγματα τῶν σταχυῶν ἐλαμβάνοντο ἀπὸ ἄλλων πρὸς ὧν τὰ ὁποῖα ἐφρόντιζον διὰ τοῦ δέσμευ. καὶ τὴν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ταποδεύουσιν.*

- 4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χεριές) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστά; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχυῶν εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρώνονται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς) *... τὰ δράγματα ταποδεύονται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους συχμὲν ζωτικῶς καὶ κατὰ τοιοῦτον τρόπον ὥστε αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχυῶν νὰ εὐρίσκονται πάντα πρὸς τὰ ἐν.ω.*

5) Πῶς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχοῦ κα-
λοῦνται ἀγκαλιές.

λίμνια

γ. Οἱ θερισταί.

- 1) Ποιοὶ θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν
σκοπὸν ἀπὸ ἄλλον τόπον καὶ ποῖον ;

θερίζουν. ἄνδρες καὶ γυναῖκες πάντες ...
ὁμοῦ ἐν τόποι καὶ ὁχι ἐξ ἄλλων ...
μερῶν.

- 2) Πῶς ἡμεῖβοντο οὗτοι με ἡμερομίσθιον (μεροκάματο) ἢ κατ'
ἀποκοπὴν (ξεκοπῆς). Ποία ἦτο ἡ αμοιβή· εἰς χρῆμα ἢ εἰς
εἶδος ; Τὸ ἡμερομίσθιον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ
φαγητοῦ ; (Παραθεῖσατε μετὰ τὰς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν
εἰς τὸν τόπον σας ἀνομοσολογίαν)

ἡμεῖβοντο με ἡμερομίσθιον εἰς χρῆμα
καὶ μετὰ φαγητοῦ (μετὰ τοῦ
γεύματος δαΐπνου).

- 3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμόν ; Ἐπίσης κατὰ
τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
λοντό τι εἰς τὴν μέσσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται
κόπωσιν (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ;

Δεν ἐχρησιμοποίησαν μετὰ
ἀνέσπευ.

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ;

Οὐδεμία προδοχή ἐδίδετο ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν ἐκάρξεως θερισμοῦ

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά.

Δὲν ὑπάρχον ἐιδικὰ τραγούδια, ἀλλὰ ἐκρησθι-
ποιοῦντο τὰ ἐμιάστοτε ἐπικρατοῦντα
..λαϊκά

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθέριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχυν ποὺ μένου ἀθέριστοι ; (Εἰς τινας τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μὲ τοὺς ἀποκοπέντας στάχυν πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάθην, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.).

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου υπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι ἔθιμον. Κατὰ τὸ παρεχόν δὲν ἐκρίνεται ἔν ἑκείνῃ τοῦ χωραφιοῦ ἐγκαταλείποντες τὸ τοιαύτα ποιητὰ, ἀπὸ δὲ τοὺς θερισμένους στάχυν ἐξέλεγον ἐκμεντὰ στάχυν μὲ τὰ ὁποῖα ἐκμεν.ν. σταυρὸν τὸν ὁποῖον ἐταποδέκον.ν. εἰς τὸ εἰκονοστάσι, Σήμερον ποὺ ἡ μαχίεργα περιωρίσθη εἰς τὸ ἐκχέον δὲν γίνεται τοῦτο.

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχύν.

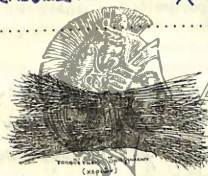
- 1) Πότε ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα, ἤτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχύν. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἐσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυν εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

...τὰ δέσιμον τῶν σταχύν...
...ἐγένετο... εὐθύς ἅμα τῷ θερισμῷ.
.....

- 2) Πῶς ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἐδένοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδῆς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

Τὰ δράχματα τὰ παρελάμβανεν ἀπὸ τῆς.....
 δεριστῆς ἅμα πρόσωπα τὰ ὅποια τὰ ἔδενον. ἑ
 χειρόβογα. Κάθε 5 χειρόβογα τὰ ἔδενεν. πᾶσι
 6? ἕνα χιμῆρι. (ἀχμαμιά).....
 Διὰ τὸ δέσιμον... ἐχρησιμοποιοῦντο.
 ἀπὸ τὰ ἴδια τὰ στάχυα.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκentrώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκentrώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο;.....

Μετά τὸ δέσιμον... ἀφήναντο... εἰς
 τὴν ἰδίαν θέσιν... ὡς τὴν μεταφορὰν
 τῶν πηκτιῶν τοῦ ἀχμῆου.....

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ; Γίνεται ὡς πολλῶν ἐτῶν

Πότε γίνεται ἡ σπορά ἢ τὸ φύτευμα αὐτῆς.....

Κατὰ τὸν Οὐκωθριον μῆνα...

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισμο) τῶν γεωμήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ ἄροτρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ φωτογραφίαν.....

Ἡ ἐξαγωγή τῆς πατάτας ἀπὸ τοῦ χωράφι γίνεται μὲ τὸ ξυνάρι.....

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

1) Ἐσυνθηζέτο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν χειμῶνα μὲ ξηρά χόρτα (π.χ. σανόν, πριφύλλι, βίκον); Ἐσυνναί, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ. Καὶ παλαιότερον καὶ σήμερον ἡ διατροφή τῶν μεγάλων ζώων (ἵπποι, ἡμίονοι, ὄνοι) γίνεται κατὰ τὸν χειμῶνα μὲ σανόν, ὃ ὁποῖοι φυτρώνει εἰς τὰ πρὸς ἀγρὰ ἀπαυθύν χωράφια.....

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσσαν κ.ἄ.). Κατὰ μῆνα Μαΐου μὲ τὸ μαχαιροῦν ἢ τὴν φαττίδα.
(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας).....

- 3) Ξήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμοποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετικὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας) Ἀφίκεται ἐπὶ 3 καὶ 4. ἡμέρας
πρὸς τὸν οὐρανόν. Ἐν συνεχείᾳ μπαμιάζεται,
δένεται καὶ φυμάσσεται εἰς προχείρον ἀποθήκη.

Γ' ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορὰ τῶν δεματιῶν πρὸς ἀλώνισμόν. Συνκεντρώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἀλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ.

Τὰ δεμάτια πρὸς ἀλώνισμὸν μετεφέροντο
ἐν νηδῶν εἰς δέσιν... πλυσίον... τοῦ
ἀλώνιοῦ.....

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς ἀλώνισμὸν δεμάτια. Εἰς τινος τόπους λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σωρόν;

Ἐπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθετήσεως; Ὁ χωρὶς
ἐλέγχο θεμωνιά. Ἐτοποθετοῦντο μνημῖα. ἔτσι
ὡςτε αἱ μαρυφαὶ τῶν σταχυῶν νὰ ἀπομείνουν
πάντοτε πρὸς τὸ κέντρον τοῦ μύχου.

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἀλώνι διὰ τὸν ἀλώνισμὸν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρισμὸς τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χώρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ ἀλώνι;

Ναὶ... Ὑπῆρχε... ἀλώνι.....

- 4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἀλώνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς ποίαν θέσιν; Τὰ ἀλώνια κατασκευάζοντο ἀδια-
υρίτως δέσσει χαλκομένης πάντοτε ὑπ' ὀψιν
τῆς περιοχῆς τὴν ὅποιαν δὲ ἐξυπηρετοῦσε.

- 5) Τὸ ἄλωνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ;
ἐὰν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλὰς οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρῆ-
σις του, δηλ. μὲ ποίαν σειρὰν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

Τὸ ἄλωνι ἦτο. ἐκδοστικῆς οἰκογενείας, ἐχρησιμοποιοῦτο δὲ
καὶ ὑπὲρ ἄλλων οἰκογενειῶν κατόπιν συμφωνίας, ὡς πρὸς τὸν
χρόνον χρησιμοποιοῦσθαι.

- 6) Ἀπὸ πότε ἄρχεται τὸ ἄλωνισμα καὶ πότε λήγει ; Ἄρχεται ἀρχῇ
ἰουλίου καὶ λήγει περί τὰ τέλη τοῦ ἰδίου μηνός.

- 7) Εἶδη ἄλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματά-
λωνο (μὲ δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (μὲ δάπεδον
ἐστρωμένον μὲ πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχε-
διάσμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

... τὰ ἄλωνια ἦσαν πετράλωνο

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἄλωνι ἐκαστον ἔτος πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ
ἄλωνισμοῦ (π.χ. τοῦ χωματάλωνο)· καθαρισμός αὐτοῦ καὶ
ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρ-
χει, μὲ πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν
καὶ ἀχύρων)

Παλαιότερον... ἢ ἐπισκευή ἐγένετο
διὰ τοποθετήσεως... χώματος μεταξὺ τῶν
παιῶν καὶ ὧων. ὧς ἤρχον... μετὰ... ..

- 9) Ἡ ὥς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἄλωνιοῦ καὶ ἡ ἐνάρξις τοῦ ἄλωνι-
σμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ;

Ἦν... ὑπάρχει καθορισμός... ἡμέρας...
... ὥρας,

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἄλωνι τῶν δεματιῶν, ὅπου
ὑπάρχει ἄλωνόστυλος, ὡς καὶ τὸ ἄπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἄλω-

νισμόν ; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἰονδήποτε ἄλλον.

Εἰς τὰ ἄλωνα ὑπῆρχε ἄλωνόστυλος. (βουχερὸν)

τὸ δὲ ἄλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἄλωνισμόν ἐγένετο

διὰ διωχέων τῶν χιμαριῶν (ἀγριαγίων) ὡς καὶ τῶν

χειροβίων καὶ τῆς τοποδετήσεως περιφερειᾶς τοῦ

βουχεροῦ ἔτσι ὥστε τὰ

στάχυα νὰ εἶναι ἐστραμένα

πάντως πρὸς τὸ βουχερὸν

11) Πῶς γίνεται τὸ ἄλωνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοπο-
ήσεως ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατή-
σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένῳ ζῶν (βοῶν, ἵππων κλπ.).

Πολλοχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἄλω-
νι οὗ ξύλινος στῦλος, ὕψους δύο μέτρων (καλούμενος σπηγερὸς,
στρούλουρας, δουκάνη, βουκάνη κ.ά.), ἀπὸ τοῦ ὁποῖου ἐξαρτῶν-
ται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦν-
ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τὰ ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-
κῶς, «νὰ ἔρχωνται γῦρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

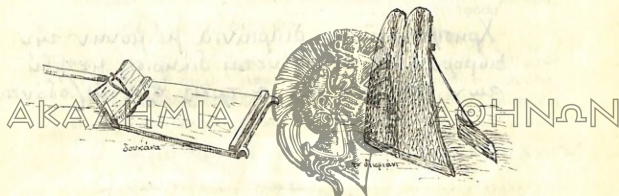
Τὸ ἄλωνισμα γίνεται διὰ βουχεροῦ τοποδετιμένῳ εἰς
τὸ κέντρον τοῦ ἄλωνι οὗ. ἐκ τοῦ διωχέου ἐξαρτῶνται..

διὰ σχοινίου ἓνα ἢ καὶ δύο θῶα συνδεδεμένα μεθυσθῆναι
ἀπὸ τῶν χιμαριῶν καὶ περιφερόμενα κυκλικῶς.....

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ
ἄλωνισμοῦ. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἄλωνό-
στυλον μετὰ τὰ ζῶα; (Εἰς τινας τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλειές,
αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμὸν τῶν ζώων. Εἰς ἄλλους τόπους
εἰς τὸ ἄλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στῦλος εἰς τὸ
μέσον τοῦ ἄλωνι οὗ. Τὰ ἄλωνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεδε-
μένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειές περὶ τὸν
λαιμὸν ἐκάστου ζώου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται
ἀκόμη) ἄλωνισμός κατὰ τὸν ἓνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες καὶ σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφήματα).....
 ...ὡς... εἰς... προσηυμένον... ἐρωτάειν... (11.9)

- γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἀλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μηχανικὸν ἀλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶς εἰς ἐν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων σκληροῦ λίθου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένων ζώων, σύρεται δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἀλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων διὰ τὸν ἀλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἐὰν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἀλωνιστικὸν τοῦτο μηχανήμα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκάρνα, δικριάνι, βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμερον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητριακά. Ἠλωνίζοντο (ἢ ἀλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακά με ἀλωνιστικὸν μηχανήμα; Μήπως π.χ. ἡ κριθὴ καὶ τὰ ὅσπρια (κουκκία, ρεβίθια κ.ἄ.) ἠλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζώων ζευγνυμένων καὶ περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων;

..... Δὲν... ἀπαντᾷ... εἰς... τὸν... τόπον... μετὰ
 ... τοῦ μηχανήματος... ταῦτα, οὕτως καὶ ἄλλο τι .

- δ) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὰ ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ;.....

Ο. ἀλωνισμός ἀρχεῖται ἀπὸ τῆς
11^π πρῶνῆς καὶ διακόπτεται
πάντοτε πρὸ τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου.

- 12) Ποία ἄλλα ἀλωνιστικά ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινὰς τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὅποῖον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν):

Χρησιμοποιοῦνται διυριάνια μὲ μόνον τῶν
διαφορὰν ὅτι δὲν γίνονται διαυρίσις μετὰ
αὐτῶν ἐχόντων δύο ἢ τρεῖς ἑσχατοὺς ὀδόντας

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

δουκράνι ἢ διχάλι

- 13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὅποιον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκόπους στάχυν ; Ο. γεωργὸς κατὰ τῶν ἀλωνισμῶν ..

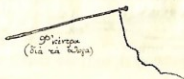
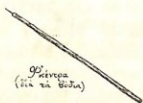
ρίπτει μὲ τὰ διυριάνια ἐντὸς τοῦ κύκλου τῶν
περιγεγραμμένων ζώων τὰ ἀμαπα στάχυν

- 14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβερρα διὰ τὴν ὀδήγησιν καὶ τὸ κτύπημα τῶν ζώων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ φ' κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποία ἡ κατασκευὴ τῆς ; (Σχεδιάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα).....

Χρησιμοποιεῖται εἰδὸς μαστιχίου ἐκ
πλεστοῦ βπάχμου

- 15) Πώς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἐνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἐνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἤλωνίζοντο καθ' ἡμέραν

..... Λέγεται ἀλωνιστικὴ ἀγωνιά καὶ εἶναι ἀπὸ ἐνα ἀπλωμα

- 16) Πώς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ τὰ ἀποχωρισθῶν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν ; (ἐν Κρήτῃ : μάλαμα)

..... ἀλωνισμα

- 17) Ποιοὶ ἀλωνίζουσι : ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς μετὰ τὰ ἴδικά του ζῶα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικοί ἀλωνισταί (ἐν Αἰτωλίᾳ : βαλμάδες, δηλ. τσοπάνηδες, καλούμενοι ἀλωνιστοὶ καὶ ἀγωνιστοὶ), οἱ ὅποιοι εἶχαν βοδία ἢ αἰλογα καὶ ἀνελαμβάνον τὸν ἀλωνισμὸν

..... Ὁ ἀλωνισμὸς γίνεται διὰ ἰδιουτήτων γῶν.

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου μετὰ ζῶα καὶ μετὰ ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχυν· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν μετὰ χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ μετὰ ἄλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).

..... Παλαιότερον ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ὁ κόπανος

- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατεσκευάζετο· πόσον μῆκος καὶ πᾶχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του ;

Δέν εἶχε ἄμυν ὀνομασίαν. Κατεσκευάζετο ἀπὸ ἐλάϊ ἢ ἀπὸ πουνάρι. Εἶχε μῆκος 50 ἐκατ. περίπου, ὅχιμα φιάλι καὶ δάμετρον 10 ἐκατ. >>

- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγένετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν;
Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγένετο (ἢ γίνεται) χρῆσις τοῦ κοπάνου;
(π.χ. φακῆς, ρεβιθίων κλπ.)... *εἰς τὴν αὐλήν*.....
διὰ φακῆς, ρεβίδια καὶ ἀχριοδόκια.....

κόπανος στρογγυλός

ξύλο καμπυλωτό διὰ τὸ κοπάνημα
μικροῦ ἀμφοῦ δημητριακῶν...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγένετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν
τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο
ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά;
Πῶς ἐγένετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων
παραγωγῶν;... *Τὸ κοπάνισμα ἐγένετο ἀπὸ τῶν*...

μελῶν τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν.....
εἰς περίπτωσιν μεγάλῃς ποσότητος δημητριακῶν
ἐγένετο ἀπὸ τῶν μελῶν, ἢ ἀπὸ τῶν εἰσπρατῶν.....

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα.
Ἐγένετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου; Πόσαι
στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν;
Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καὶ εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχους, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας) ἔσπαθ' ἐκ τούτου

ἐπὶ φύαν. ἡ καὶ ἐπὶ πλαισίωναν. ἐδάφον.
 ἔν. ἄτομον. ἔν. δυνατὸν. ν. ἔβαχαρη. περίωον
 50. ἡμ. καρποῦ. διμυτρίαμ. ν. τὸ κοπάνισμα
 ἀπέβηπε. εἰς τὸν ἀποχωρισμὸν. τῶν καρποῦ. κυρίως).

- 22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζώων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐάν ναί, ποῖα ;

Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν, τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ;

Δέν. ἐγένετο. χρῆσις. τραχυνδίων. εἰδιμῶν
 ἡ. δι. β. τ. ἰ. χ. ω. ν.

- 23) Πότε τὸ πρῶτον ἐγίνε χρῆσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας.

Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμός κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς) Δέν. ἐγένετο. μέχρι. τοῦδε
 χρ. οὔ. ἀλωνιστικῆς μηχανῆς. γάρ. τῶ. περιγίγνεται. παραγωγῆς

β'. Λίχνισμα

- 1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῖται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα πῶς λέγεται τοῦτο (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ... Λέχονται... ἀλῶνισμα.

τὰ ἀλῶνισμα. ἐσωρεῖται. μέ. τὰ. δικριάνι. τὸ
 ὁπαῖον. ἔχει. δύο. ἡ καὶ. τρεῖς. θροχούς. (ὁδόντας.)
 καὶ. εἶναι. συνήθως. ξύλινον.

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ;
 Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μαχαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πρᾶξιν ταύτην καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο. *Ο. σωρός. ἔχει*

*ὄχημα σταχυοχρὸν. Ἐπὶ τοῦ σωροῦ τοποθετεῖται.....
μαρποφόρον. ψιμνᾶρι. ἑμῆς. καὶ μέγεται μετὰ τὴν.....
τοποθετικὴν, << ὅθες. ἑμῆς. ἔχει. ἢ. ἑμῆς. τόδα.
ἡμᾶν. ἀ. κᾶνι >>. Τὸ ἔθιμον τοῦτο γίνεται δὲν εὐχῇ.....
γιά τὴν καὶ ἀπὸ παραγωγῆς.*

2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο : φτυᾶρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο.....

...Τὸ ἀνέμισμα γίνεται μετὰ τὸ διυριάν.1...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

3) Ποῖος λιχνῶ (ἀνεμίζει)· ἀνδρᾶς, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστὴς ἐπ' ἀμοιβῇ ;

*Ἀνεμίζου. ἄνδρες καὶ γυναῖκες. δὲν γίνεται.
χρησὶς. εἰδὶ μὲν. ἀνεμιστῶν.....*

4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ· (εἰς τινὰς τόπους καλοῦνται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κόντυλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεύτερον ἀλώνισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ ;

*Τὰ τεμάχια τῶν σταχύων. ποὺ παραμένουν μετὰ
τοῦ καρποῦ. μέγεται. << κούμπουρα >>. ὁ ἀποχω-
ρισμὸς τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ κούμπουρα γίνεται μετὰ
τοῦ << ντριμόνι >>. ἔτσι. εἰδὶ μὲν. καὶ δύνανται. τοῦ ἀλωοῦ.*

5) Πῶς γίνεται ἡ ζευῖσις τῶν ζώων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλώνισμα ; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἀλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (* Ἐν

** ἀντὶ ὅπῃν ἔχει μικρὰς ἐπιμήκειας τομάς διὰ τῶν ὀπίσθων
διέρχεται ὁ μαρπὸς καὶ παραμένουν τὰ κούμπουρα.
Δεύτερον ἀλώνισμα δὲν γίνεται.*

Κρήτη: ξεβαβούλισμα καὶ καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
ηθίζεται τοῦτο

... *δὲν γίνεται δεύτερον ἀνέμισμα*

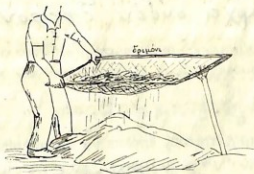
- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμείναντα
χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ;

... *Ὅπως... εἰς τὴν ἐρώτησιν... 4... τὴν προηγουμένην
ἀξιόλογον ἀνεφίρθη*

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
ὕλων ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου, ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

νων με ὅπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. με τὸ κόσκινο τὸ καλούμενον
κατὰ τόπους: βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν)

- 7) Ὅταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῖται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ;

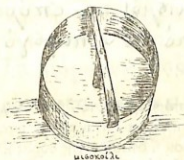
Σταυρός ἐπὶ τοῦ σωροῦ καὶ ὁ ἐμπιγνόμενος διυριανισμὸς εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ γίνεται οὕτως μετὰ τὸ ἐξώνυχισμα καὶ πρὸ τοῦ λιχνίσματος

- 8) Ἀλλὰ ἔθιμα προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθὴ κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην.

Δὲν ὑπάρχει οὐδὲν ἕτερον ἐθῆμον

γ'.1) Ποῖαι ὀφειλαὶ πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἀλώνι π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνήθεια. Ἦρχετο ὁ δεκατιστὴς εἰς τὸ ἀλώνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγίνετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἴπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητα του εις ὀκάδας, εις κοιλά κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνο-
 γράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας). *Ἡ εἰς ἄλωνα καταβλή-
 ωρος τρίτου) ἔχεν εἰς τὰ ἄλωνα, ἢ δὲ μέτρα εἰς
 ἔχεν εἰς μετὰ (1 μὲν = 2 τετραεῖς).
 (25 μέτρων) ἔχρησιμεποιετο τὰ κόβεινον (1 κόβεινον = 1
 τετραεῖς)*

2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἄλωνα ;

α) τὸ παπαδιάτικο,

β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,

γ) τὸ γυφτιάτικο,

δ) τὸ ἀλωνιάτικο κλπ.

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερον μέτρα τῶν δημητριακῶν (δόνομα,
 χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτο-
 γραφίας αὐτῶν)

Δέν... ματε βάρη... ἄλλα βάρη.

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ
 ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκ-
 κων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἐκάστην περίπτωσιν τὰς σχετι-
 κὰς συνθηκὰς) *Ἡ ἀποθήκευσις ἔχεν εἰς ἐν τῇ τῇ*

*οἰκίας, ἐν τῇ δὲ εἰς μετὰ ζυμνὰ....
 μετὰ τ.ε. (καθόνια).....*

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἄχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ
 χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἄλωνα. Πῶς ἐγίνετο ἡ ἀποθή-

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον; Τὸ ἄχυρον ἀποθιμνέτω
εἰς ἀχυρῶνα ἐν τῷ τοῦ χωρίου.

- 5) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
θερισμοῦ ἀπὸ τούς καλυτέρους στάχυν ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα;...

δὲν ἐχέμεν εἰδικὴ διαχωρισμὸν τοῦ σπόρου,
ἀλλὰ ἐχρησιμασθόμεν ἀπὸ τοῦ παραγόμενου
μαρτυροῦν.

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτὴ) ἐκ σταχυῶν,
τὸ ὅποιον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὅπισθεν τῆς θύρας κλπ;..

δὲν ἐπιγράφει τὸ ἔθιμον τοῦτο

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτὴ αὕτη; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς τοῦ φυλάσσεται.
πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον

Δ'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
τόπον σας ἀναμμα φωτιάς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
γέννων, ἑσπέρas 23 Ἰουνίου (Κληθδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-
τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρas τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

τὴν παραμονὴν τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ

«Παρθενιάδου» 23^{ου} Ἰουνίου καὶ εὐδὲς ὡς

ν. νυκτὸς ἐκτείνονται εἰς τὰ ἐπίκεντρα

συμεῖα τοῦ χωρίου βύρα, δανοὶ μ.λ.ω,

εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος;

καὶ ἀνάπτουνται πυραὶ ὑπεράνω τῶν πυρῶν
διέρχονται εἰς χωρὶς ἀναρρινοῦνται «Ἀντιάνου

Παρθενιάδου καὶ μετὰ τὴν χάριτα ...»

καὶ προσθέτουν, ἑμαδοῦ καὶ ἐπιθυμῶν, μὴ αὐ
εὐχῆν.

2) Πῶς λέγεται ἡ φωτιά αὐτή; (π.χ. φανός, ἀφανός κλπ.).....

.....Λαμπάδιτσα.....

β'. 1) Ποιοὶ ἀνάπτουν τὴν πυράν; παιδιὰ, ἡλικιωμένοι, ποῖος ἄλλος;....

.....Συνήδω) παιδιὰ.....

2) Ποῖος ἢ ποῖοι συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διὰ τὴν πυράν;
Τὰ κλέπτουν; "Αν ναί, ἀπὸ ποῖον μέρος; Συνήδω) παιδιὰ.

Τὰ παίρνουν ἀπὸ τίς θερωνίους τῶν αἰκίων. ἢ καὶ
μῆπτοντες φράχτες, ὅχι πάντως μαζ' ἔδωκον. ἔ. κροῶ,

3) Πῶς γίνεται ἡ συγκέντρωσίς των. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

Ἐμαῖτοι προσμαρίζοι τὰ ὑψ' αὐτοῦ
συγκεντρώνοντα ξύλα.....

.....ΑΚΑΔΗΜΙΑ.....

.....ΑΘΗΝΩΝ.....

γ'. Ποῖαι αἱ συνήθειαι εἰς κάθε τόπον διὰ κάθε πυράν;

1) Προσευχαί, διάφοροι ἐπικλήσεις, ξόρκια, ἄσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τὰ σχετικὰ κείμενα

.....οὐδέν, πλὴν ταῦ εἰς τὴν ἐρώτησιν
α. (1) ἀναφερομένων.....

2) Πηδήματα, χοροὶ γύρω ἀπὸ τὴν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερῆς)

.....οὐδέν.....

- 3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.)

... Δέν. ὑπάρχουν αἱ συνήθειαι αὐταί.

- 4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα (περιγράψατε λεπτομερῶς)

Ἰούδα

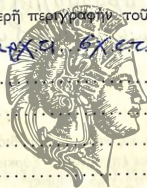
- 5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἔθιμου εἰς τὸν τόπον σας

... Δέν. ὑπάρχει ἔθιμον ἐξ ἑσῶν.

ἔθιμον

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ